

TOPLUMSAL YAŞAMA UYGUNLUK SINAVI I - II - III - IV

Toplumsal Yaşama Uygunluk Sınavı (TYS), bir köpeğin idarecisi ile birlikte sokaklar, parklar, AVM'ler, toplu taşıma araçları vb kamusal alanlar ile veteriner klinikleri, mağazalar, kafe ve restoranlar gibi toplumun ortak olarak kullandığı özel alanlarda toplumsal yaşama uygun biçimde sosyalleştirilmiş olmasını, toplumsal yaşamda uyum içerisinde bulunmaları için kazandırılması gereken asgari davranışların öğretilmiş olmasını; köpek idarecilerinin köpekleriyle birlikte sosyal yaşamda diğer canlılara rahatsızlık vermeden ve onlardan rahatsız olmadan bulunmaları için edinmeleri gereken davranış ve bilgileri ölçen ve değerlendiren 4 bölümden oluşan sınavlara verilen genel addır.

Kolaydan zora TYS I, TYS II, TYS III olmak üzere 3 seviye sınav ve TYS IV ünvanı ile beraber 4 seviye bulunur. TYS III seviyesini tamamlamış bir köpek ve idarecisi veya TYS IV ünvanını kazanmış bir köpek, sınava girdiği birden çok idarecisiyle birlikte toplum içerisinde karşılaşabileceği pek çok unsura karşı iyi sosyalleştirilmiş, eğitilmiş, toleransı yüksek, kontrol edilebilir yani toplum içinde yaşamaya uygun bir köpek olarak yetiştirilmiş anlamına gelir ve toplum içerisinde yaşayabileceği ya da yaşatabileceği riskler minimize edilmiştir.

Her seviye, **Temel Bilgiler Bölümü, Sosyal Yaşam Bölümü, Öğretilmiş Temel Davranışlar Bölümü ve Trafik Bölümü** olmak üzere 4 bölümden oluşur.

Sınavın her seviyesinin **tamamı sevk kayışı** ile yapılır.

- TYS I'de idareci, köpeğine **her bölümdeki her basamağın sonunda** yiyecek, oyuncak vb. pozitif ödüller verebilir; sınav sırasında köpeği ile hem sözel hem de beden dili ile iletişim kurabilir.

- TYS II'de idareci, köpeğine **her bölümün sonunda** yiyecek, oyuncak vb. pozitif ödül verebilir; sınav sırasında köpeği ile hem sözel hem de beden dili ile iletişim kurabilir.

- TYS III'te idareci, köpeğine sınav sonuna dek yiyecek, oyuncak vb. pozitif ödül **veremez**, sadece her basamağın sonunda abartılı olmayacak şekilde köpeğini **sözel olarak onaylayabilir**; ve **abartılı olmayacak şekilde ona pozitif ödül olarak dokunabilir**; sınav sırasında ise köpeği ile **söz ya da beden dilinden birini seçerek** iletişim kurabilir ve bunu sınav başında bildirir.

- TYS IV seviyesi için özel bir sınav düzenlenmez, ancak TYS III'te başarılı olmuş bir köpek, başarılı olduğu **ilk sınavından en az 18 ay sonra ve en az 36. ayını doldurmuş olmak kaydıyla ikinci kez TYS III seviyesinde farklı bir idareci ile sınavda başarılı olduğunda TYS IV sertifikası almaya hak kazanır**. Sınavda ölçülen ve değerlendirilen davranışların aksine bir şekilde sınavda diskalifiye olmalarını gerektirecek bir davranışı gerçek yaşamda gösterdikleri tespit edilmediği sürece TYS IV sertifikaları ömür boyu geçerli kabul edilir.

Katılımcı **sınava ilk 3 seviyede istediği seviyeden girebilir**. Yani I ve II. Seviyeye girmeden III. Seviyeden sınava katılabilir.

İdareci, sınava hangi seviyede gireceğini sınav organizasyonuna hem yazılı hem de sözel olarak bildirir. **Sınav sırasında** seviye yükseltme şansına sahip değildir ancak üst seviyede sınava girmesi durumunda girdiği seviyeyi sınav sırasında bir davranış hatası veya yetersizliği nedeniyle hakem ya da katılımcı, ya da stratejik nedenlerle katılımcı kendisi **yalnızca bir seviye düşürebilir**. Örneğin TYS III'ten sınava katılan bir katılımcı, sınav sırasında beden dili ile iletişimde aksaklık yaşadığı için sözel iletişimi de kullanırsa artık TYS III seviyesinde başarılı olamayacağı için TYS II derecesinde değerlendirilmeyi talep edebilir. Hakem de bu gibi durumlarda inisiyatif kullanarak bir alt basamaktan değerlendirme yapabilir. Seviye düşürme sınavın hangi aşamasında yapılırsa yapılsın, **sınav sonucu düşük olan seviye üzerinden alınır**.

Aynı gün aynı köpekle TYS'ye birden fazla katılım mümkün değildir.

3 aydan büyük ve aşıları tamamlanmış tüm köpekler ile **18 yaşından büyük tüm katılımcılar** TYS I ve II seviyesinde sınava katılabilir.

TYS III sınavına katılım için köpek en az 12 aylık olmalıdır.

Sınava KIF ve FCI Şecereli ve KIF soy kütüğüne kayıtlı tüm saf ırklar ve ırk olarak kabul edilmeyen (melez) tüm köpekler, **organizasyona önceden bildirilmiş** idarecileri ile katılabilir.

Sınava girecek tüm köpekler mikroçiplendirilmiş ve aşıları tam olmalıdır. Sınav öncesi mikroçip ve sağlık karnesi kontrolü yapılacaktır. Sağlıksız olduğu ya da riskli olduğu öngörülen köpeklerin sınava girmesi sınav komitesince engellenebilir.

Sınavın her bir bölümü 100 puan üzerinden değerlendirilir, katılımcı **her bölümden ayrı ayrı en az 70 puan aldığına başarılı kabul edilir**. Tüm bölümlerden geçen katılımcı sınav sonunda yapılan değerlendirmeye göre **“Geçti-Kaldı”** şeklinde not alır. **Puanı bildirilmez**. Yalnızca her seviyede katılımcılar arasında organizasyonun tercihinə göre birinci ya da ilk üç katılımcı sıralanabilir, ödüllendirilebilir. Sıralama ve ödüllendirme yapılacaksa sadece birincinin mi, ilk üç katılımcının mı ödüllendirileceği sınav başlamadan katılımcılara bildirilir. Üç ve üçten az katılımcının olduğu durumlarda sadece birinci ödüllendirilebilir. **Sınav sırasında seviye düşüren katılımcılar en yüksek puanı alsalar dahi sıralamaya dahil edilmezler**. Sıralama sırasında Temel Bilgiler Bölümü %15, Sosyal Yaşam Bölümü %30, Temel Davranışlar Bölümü %30, Trafik Bölümü %25 olarak ortalamaya dahil edilir ve sıralama buna göre belirlenir. Birden fazla katılımcı aynı puanı aldıysa Sosyal Yaşam Bölümünden en yüksek puanı alan katılımcı üst sırada kabul edilir, yine eşitlik söz konusuysa Temel Davranışlar Bölümünden yüksek alan katılımcı üst sırada kabul edilir, yine eşitlik söz konusuysa Trafik Bölümüne ve sonrasında Temel Bilgiler Bölümüne bakılır. Tüm bölümlerde eşitlik söz konusuysa sıralama hakem inisiyatifi ile yapılır.

Hakem ya da değerlendirmeci, sınav sonunda köpeğin hangi alanlarda geliştirilmesi gerektiği ya da riskli gördüğü tutum ve davranışlar konusunda idareciye kendisi için doldurulmuş formla bilgi vermelidir. Böylece kamu yararına uygun geliştirmeler köpek sahibi tarafından ivedilikle gerçekleştirilmesi için raporlanmış ve kendisine bildirilmiş olur.

Sınav sonucu başarılı olan köpeklere **“[MİKROÇİP NO] mikroçip numaralı [KÖPEĞİN ADI] adlı köpek, idarecisi [İDARECİ AD SOYAD] ile birlikte Toplumsal Yaşama Uygunluk Sınavının [1/2/3] Seviyesini**

başarı ile tamamlamıştır.” Şeklinde sertifika verilecek ve TYS I, TYS II ya da TYS III ünvanı köpeğin KIF/KÖPED veritabanına işlenecektir.

Sertifikanın geçerliliği 18 aydır, geçerlilik süresi sertifikada yazılı olarak belirtilir ve sınav günüyle beraber 18 aylık süre başlar. En az 18 ay sonra ikinci kez TYS III seviyesinden farklı bir idareci ile sınavda başarılı olmuş en az 36 aylık köpeklerin TYS IV sertifikaları, sınavda ölçülen ve değerlendirilen davranışların aksine bir şekilde sınavda diskalifiye olmalarını gerektirecek bir davranışı gerçek yaşamda gösterdikleri tespit edilmediği sürece **ömür boyu** geçerli kabul edilir.

Sınavlar KIF/KÖPED tarafından yetkilendirilmiş hakemler tarafından yapılacaktır.

Katılımcılar sınavda kullanacakları ve kullanamayacakları ekipmanların listesine KÖPED internet sayfasından ulaşabilir.

BÖLÜM A: TEMEL BİLGİLER BÖLÜMÜ (100 Puan)

Bu bölümde köpek idarecisinin köpeği ile toplum içerisinde uyumlu bir şekilde var olması, toplumda tehlike ve/veya rahatsızlık yaratmadan sorumluluklarının farkında olarak varlığını sürdürmesi için gerekli asgari teorik bilgi ve yaklaşıma sahip olup olmadığı ölçülür ve değerlendirilir.

İdareci, katıldığı her TYS’de bu bölüme de tıpkı diğer bölümler gibi **her defasında girmelidir**, daha önceki bir TYS’de başarılı olması, daha sonraki sınavlarda bu bölümden muafiyet sağlamaz zira bilgi ve tutumların tazeliği ve güncelliği önemlidir. Yalnızca aynı gün birden fazla köpekle katılıyorsa, ya da bir gün arayla düzenlenecek sınavlara katılıyorsa bu bölüme bir kez girer.

Temel Bilgiler Bölümü 5 konu başlığı altında 5 şıklı çoktan seçmeli 40 sorudan oluşur. Bu konu başlıkları:

1. Köpek Sahipleri ve İdarecileri için Köpek Anatomisi ve Fizyolojisi (5 soru)
2. Köpek Sahipleri ve İdarecileri için Köpek Bakımı ve Sağlığı (10 soru)
3. Köpek Beden Dili (5 Soru)
4. Köpek Sahibinin Hukuki Sorumlulukları (5 Soru)
5. Köpekle Yaşam (15 Soru)

olarak belirlenmiştir. Puan hesaplamasında, katılımcının doğru cevap sayısından yanlış cevap sayısının 1/4’ü çıkarılarak **NET cevap sayısı** bulunacaktır.

Temel Bilgiler Bölümü’nde sorulacak sorulardaki bilgiler ya da katılımcının bu bilgilere nasıl erişebileceği sınavdan en az 15 gün önce KIF ve/veya KÖPED internet sitesinde yayınlanacak **“TYS Temel Bilgiler Kitapçığı”**nda yer alır.

BÖLÜM B: SOSYAL YAŞAM (100 Puan)

Bu bölümde köpeğin ve idarecinin yaşamı boyunca ihtiyaç duyabileceği bazı sosyal alanlardaki köpeğin yaşına uygun davranışları ölçülmektedir. Köpek sınav boyunca sakin olmalı, ürkme, kurtulmaya çalışma, aşırı heyecan, saldırganlık, aşırı havlama, sürekli üste atlama vb tutum ve tepkiler göstermemelidir. Hakem ya da değerlendirmeci, bu bölümü ya da bu bölümün bazı basamaklarını birkaç hatta sınava katılan tüm köpek ve idareciler için aynı anda gerçekleştirmek isteyebilir.

Aşırı korku belirtisi gösteren köpekler için uygulama derhal durdurulur. Köpek hiçbir şekilde zorlanmamalıdır.

1. Basamak: Araçla Seyahat (15 Puan):

Köpekler, araca binmekten ya da araçla seyahat etmekten korkmamalıdır. Bu bölümde idareci, köpeği ile beraber durmuş vaziyette bir aracın yanına gelir, tercihine göre taşıma kafesi içinde ya da arka koltukta uygun güvenlik donanımıyla birlikte seyahate hazır olmalıdır. Hakemin ya da değerlendirmecinin talebi doğrultusunda aracın çalıştırılması ve/veya 3 dakikayı geçmeyecek kadar kısa bir seyahat edilmesi istenebilir. Tüm süreçler boyunca köpek sakin ve istekli olmalı, kaçmaya çalışmamalı, direnmemelidir. Yaşa uygun şekilde hareketlilik ve heyecan kabul edilebilir. Araca binmek istemeyen köpek kesinlikle zorlanmamalıdır. İdareci, köpeğin kendini hazır hissedene dek bir dakikayı bulmamak kaydıyla aracı koklamasına izin verebilir. **Egzersiz sonunda köpek, araçtan kontrollü biçimde inmelidir.** Kontrollü iniş net biçimde idarecinin işareti ile ayırt edilebilir olmalıdır.

2. Basamak: Genel Muayene (30 Puan):

Köpekler, bir veteriner kliniğine girerek, değerlendirme/sınav alanında belirlenmiş bir noktada zeminde ya da bir muayene masası üstünde bir veteriner hekim yada veteriner teknikeri tarafından genel muayeneye tabi tutulacaktır. İdareci hakemin işareti ile köpeğinin yanına eğilir, doğru biçimde köpeğini kucaklar ve birkaç adım kadar yürür, durur, hakemin onayı ile sakince belirlenmiş yere ya da muayene masası üzerine bırakır. Köpek konduğu yerde ya da muayene masası üstünde sakin ve güvenle durmalıdır. Bu egzersizin nasıl yapılacağına (yerde ya da muayene masasında) köpeğin ağırlığı göz önünde bulundurularak hakem karar verir. Hakem, ağır köpeklerde idarecinin köpeği rahatlıkla fiziksel olarak kontrol altında tutabildiğini anlayabilmek için köpeğin idareci tarafından yalnızca ön ayaklarının bir miktar kaldırılmasını ve o şekilde tutulmasını talep edebilir. Köpek, saldırganlık göstermemeli ya da yapılacak işleme engel olmaya/kurtulmaya çalışmamalıdır. Gözler, kulaklar, ağız ve dişler, deri ve kürk yapısı, eklemler, pati pedleri, vücut sıcaklığı, kapiler dolum, kalp atışının dinlenmesi vb. Tüm muayene boyunca köpek sakin kalmalıdır. **Hekim ya da hakem gerekli görürse ağızlık takılmasını isteyebilir. 6 aydan büyük bir köpeğe sahip katılımcı, muayene esnasında köpeği için uygun ölçülerdeki ağızlığı hazır ve yanında bulundurmalıdır.** Köpek ağızlıktan kurtulmaya çalışmamalıdır. Çekingelik ya da yaşa uygun seviyede heyecan kabul edilebilir. **6 aylıktan büyük köpeklerde agresif davranış diskalifiye sebebidir, testin diğer aşamalarına izin verilmez. 6 aydan küçük köpeklerde agresif davranış ile testin bu bölümünden puan alınmaz ancak teste devam edilir.**

3. Basamak: Küçük Tıbbi Müdahale ve Taranma (20 Puan):

Köpekler yerde ya da muayene masası üstünde, bir veteriner hekim tarafından küçük bir müdahaleye hazırlanır. Bu bir enjeksiyonun, yara temizliğinin, taranmanın, herhangi bir sprey uygulamasının, bandaj uygulamasının veya tablet yutturmanın canlandırması olabilir. Bu bölümde köpeğe gerçek bir tıbbi müdahale yapılmamaktadır. Köpek uygulama boyunca meraklı ve ilgili olabilir ancak saldırganlık göstermemeli ya da yapılacak müdahale canlandırmasına engel olmaya/kurtulmaya çalışmamalıdır. Uygun bir değerlendirme için **en az iki (2) uygulama yapılmalıdır. 6 aylıktan büyük köpeklerde agresif davranış diskalifiye sebebidir, testin diğer aşamalarına izin verilmez. Hekim ya da hakem gerekli gördüğü takdirde köpeğin anatomisine uygun ağızlığın takılmasını isteyebilir. Ağızlıkla da olsa agresyon tolere edilmez. 6 aydan küçük köpeklerde agresif davranış ile testin bu bölümünden puan alınamaz ancak teste devam edilir.**

4. Basamak: Yemek Masası/Kafeterya (20 Puan):

Tüm idareciler ya da idarecilerin bir kısmı, bu egzersiz için belirlenmiş başlangıç noktasına köpeği ile beraber gelir. Yanında getirdiği uygun saklama koşullarında saklanmış, üzerinde katılımcı numarası yazan yiyeceği asistana teslim eder. Hakemin gösterdiği alanda, kendisine bildirilen masaya oturur ve köpeğine oturması ya da yatması için işaret verir. Minyatür ve Toy grupta olan köpekler idarecinin tercihine göre taşıma çantasının içinde (çanta ağız açık olacak şekilde) bir sandalye üzerinde bekletilebilir. Daha sonra hakemin işareti ile garson kılığında biri masaya gelir, idareci ile kısa bir konuşma gerçekleştirdikten sonra ayrılır. Az sonra başka bir kişi masaya servis tepsisi içinde az önce asistana verilen yiyecek/içecek aynı şekilde servis eder. Köpek gelen kişiler üzerine atlamamalı, havlamamalı, agresif davranışlar sergilememelidir. Masaya, tepsiye vs hamle yapmamalı, idarecinin kucağına çıkmaya çalışmamalıdır. Gelen kişileri sakince koklamak ve sakın bir beden dili ile ayağa kalkmak, etrafa bakınmak kabul edilebilir. Ancak idarecinin işareti ile yeniden oturur/yatar pozisyona geçmelidir. İdareci, kendisine getirilecek yiyeceği yemek zorunda değildir ancak yiyecekle ilgilendiğini göstermesi gerekir. Bu egzersizde aynı anda birden fazla katılımcı farklı masalarda değerlendirilebilir. Hakem gerekli gördüğü takdirde katılımcının getirdiği gıdaya ek olarak tüm katılımcıların masasına organizasyonun veya kendinin belirlediği herhangi bir başka gıda göndermekte serbesttir. Katılımcı bu fazladan gıda ile ilgilenmek zorunda değildir. Köpeklerin diğer katılımcı ya da onların masalarına, köpeklerine, o masalara yaklaşan figüranlara da rahatsızlık vermeden beklemeleri gerekir.

5. Basamak: Kafes/Taşıma Çantasına Girme, İçinde Bekleme, Çıkma (15 Puan):

Tüm idareciler ya da idarecilerin bir bölümü hakemin gösterdiği noktada daha önceden yerleştirdiği kendi taşıma çantası/kafesinin yanına gider. Kafesin ya da taşıma çantasının birkaç adım uzağında durur. Hakemin işareti ile birlikte köpeğine kafes/çanta içine girmesi için işaret verir. Köpek istekli bir biçimde içeri girer, idareci hakemin işareti ile köpeğin sevk kayışını çıkarır ve kapağı kapatır. Köpek ideal olarak diğer köpeğin B bölümünün 2-3 ve 4. Aşamaları tamamlanana dek ya da 10 dakikadan az 20 dakikadan fazla olmamak kaydıyla hakemin yeterli gördüğü kadar kafes/çanta içinde sakince beklemelidir. Havlama, tırmalama, telleri/kapağı ısırma, çığlık atma vb. davranışlarda köpek hakem işareti ile çıkarılır. Girmek istemeyen köpekler zorlanmamalıdır. Hakem işaret verdiğinde kapıdan kontrollü biçimde çıkmalıdır. Köpeğin kontrollü çıktığı net biçimde ayırt edilebilmelidir. Köpek, kafesinden çıkmadan hemen önce ya da kafesinden çıkar çıkmaz köpeğe sevk kayışı takılır. Egzersiz boyunca idareci, köpeğinin görebileceği şekilde kafesin/çantanın yanında durmalıdır ancak köpeği ile sözlü veya dokunsal iletişimde olmamalıdır ve hakemin vereceği işareti takip etmelidir.

BÖLÜM C: ÖĞRETİLMİŞ TEMEL DAVRANIŞLAR BÖLÜMÜ (100 Puan)

Bu bölümde bir köpeğin uygun biçimde sosyal alanlara girebilmesi için gerekli belli başlı davranışları öğrenme seviyesi ve idarecisiyle uyumu test edilir.

1. Basamak: Sevk Kayışlı Yürüyüş (30 Puan):

İdareci hakemin onayıyla belirlenen şemada normal, hızlı ve yavaş bir şekilde yürümelidir. Köpek, idarecinin sol tarafında, tempoya ayak uydurarak çok geride kalmadan ya da çok ileri gitmeden, yakın bir şekilde idarecisini çekiştirmeden yürümelidir. Sevk kayışı gevşek, yere doğru U şeklinde salınmalıdır. Sevk kayışında stres olmamalıdır. Sevk kayışı daima sol elde olacaktır.

Tempo değişiklikleri net biçimde yapılmalıdır. Sevk kayışını ısırma, pasif direnme ya da idarecinin üstüne atlama istenmeyen davranışlardır.

Şema şu şekilde olmalıdır. Başlangıç noktasından çıktıktan 40-50 adım sonra U dönüşü yapılır, Geriye dönüşte 5 adım normal, 10 adım hızlı, 10 adım yavaş, 10 adım normal tempoda yürünür. 90 derece sağa dönüp normal tempoda 10-15 adım yüründükten sonra herhangi bir işaret verilmeksizin durulur. Köpek kendiliğinden durmalıdır. Durunca oturabilir. Hakemin onayı ile bir sonraki egzersizle devam edilir. İki egzersiz arasında ve sınavın bütününde yürüyüş normal tempoda ve uygun biçimde devam etmelidir.

2. Basamak: Farklı Zeminlere Basma (10 Puan):

İdareci, köpeği ile birlikte önceden belirlenmiş farklı zeminlere çıkarılır. Metal, mıcır, toprak, çim, seramik, plastik engeller ve yüzeyler olabilir. Köpeğin kayışı ile birlikte yürürken bu engel ve yüzeylere çıkması, basması ya da yürümeye devam etmesi istenir. Zeminde rahat yürümeli ya da durmalı, reddetmemeli ya da kaçmaya çalışmamalıdır. Köpeğin engeli ya da yüzeyi çok kısa bir süre koklamasına izin verilebilir. Engelin yüksekliği ırkın kendi başına çıkabilmesine uygun değilse hakem, köpeğin idarecisi tarafından kucağa alınarak çıkarılmasını isteyebilir. Belli bir derece çekingenlik kabul edilebilir. Korkan köpek kesinlikle zorlanmamalıdır. İkna etmek için idareci hakemin izin verdiği makul bir zaman diliminde köpeği cesaretlendirebilir. Uygun bir değerlendirme için uygulama **en az iki (2)** farklı zeminde yapılmalıdır.

3. Basamak: Oturma Davranışı (10 Puan):

İdareci hakemin işaretiyle köpeği ile başlangıç noktasına geçer ve köpeğinden oturmasını ister. Köpek oturduktan sonra hakemin işaretiyle idareci köpeği ile uyum içinde 15 adım orta tempoda yürür, durur ve köpeğinden yeniden oturmasını ister. İdareci bu noktada 30 saniye kadar sabit durur, köpek bu esnada idarecisinin yanında oturmaya devam etmelidir. İsteğin yenilenmesine izin verilmez. Hakem işaretiyle sonraki egzersizle parkur devam eder.

4. Basamak: Bekleme Davranışı (Oturarak) (10 Puan):

İdareci hakemin işareti ile birlikte köpeğiyle uyumlu biçimde normal tempoda yürümeye başlar. 15 adım sonra durur, köpeğinden oturmasını ister. Hakemin işareti ile sevk kayışını yere bırakır, uygun noktaya sabitler ve arkası dönük biçimde köpeğinden 15 adım uzaklaşır. Hakemin onayı ile köpeğinin yanına döner ve egzersiz tamamlanır. Köpeğin yanından ayrılırken istek yinelenebilir ancak uzaklaşırken ya da hakem onayı beklenirken yinelenmemelidir. Egzersiz tamamlanınca köpeğini sabitlendiği yerden kurtararak ara vermeden bir sonraki egzersize geçilir.

5. Basamak: Gelme Davranışı (10 Puan):

İdareci köpeğinin yanına geldikten sonra hakem onayı ile köpeği ile birlikte 10-15 adım kadar yürür, bir sonraki sabitleme istasyonuna ulaşır, orada durur, köpeğini uzun kayışla (10 metre) sabitler, gerekliyse boyun tasmaından beden tasmaına geçiş yapılır, bu bölümde beden tasmaı zorunludur. Kısa kayışını yanına alır ve köpeğinin orada beklemesini ister. Köpek oturur ya da yatar pozisyonda bekleyebilir. Sırtı dönük şekilde 10 adım kadar (organizasyonun işaretlediği yere kadar) uzaklaşır, durur ve yüzünü köpeğine çevirir. Hakemin onayı ile beraber köpeğini çağırır. Köpek, hızlı tepki vermeli, istekle ve düz bir çizgide idareciye gitmelidir. Gittiğinde önünde, ikinci bir sinyale gerek kalmadan oturmalıdır. İdareci hakemin onayı ile beraber köpeğine kısa kayışını tekrar takar ve egzersiz sonlanır. Katılımcı bir sonraki basamakta at-getir oynamayacaksa köpeğini tekrar boyun tasmaına geçirebilir.

6. Basamak: Oyun Oynama: Durma-Bırakma Davranışı (10 Puan):

İdareci, köpeği ve köpeğinin sevdiği bir oyuncak ile beraber başlangıç noktasına gelir. Hakemin işareti ile beraber at-getir şeklinde ya da çekiştirmece şeklinde oyun başlatır. At-getir oyununda köpek, nesne atılmadan önce "dur" sinyali ile durdurulur. Hakem onayı ile atılan nesneyi istekle ve olabildiğince düz bir çizgide idareciye getirmeli, idareci "Bırak" işaretini verdiği tek seferde bırakmalı ve yeniden hamle yapmamalıdır. Köpeğin nesne atılmadan önce idarecinin üstüne atlaması, oyuncuğu zorla almaya çalışması istenmez.

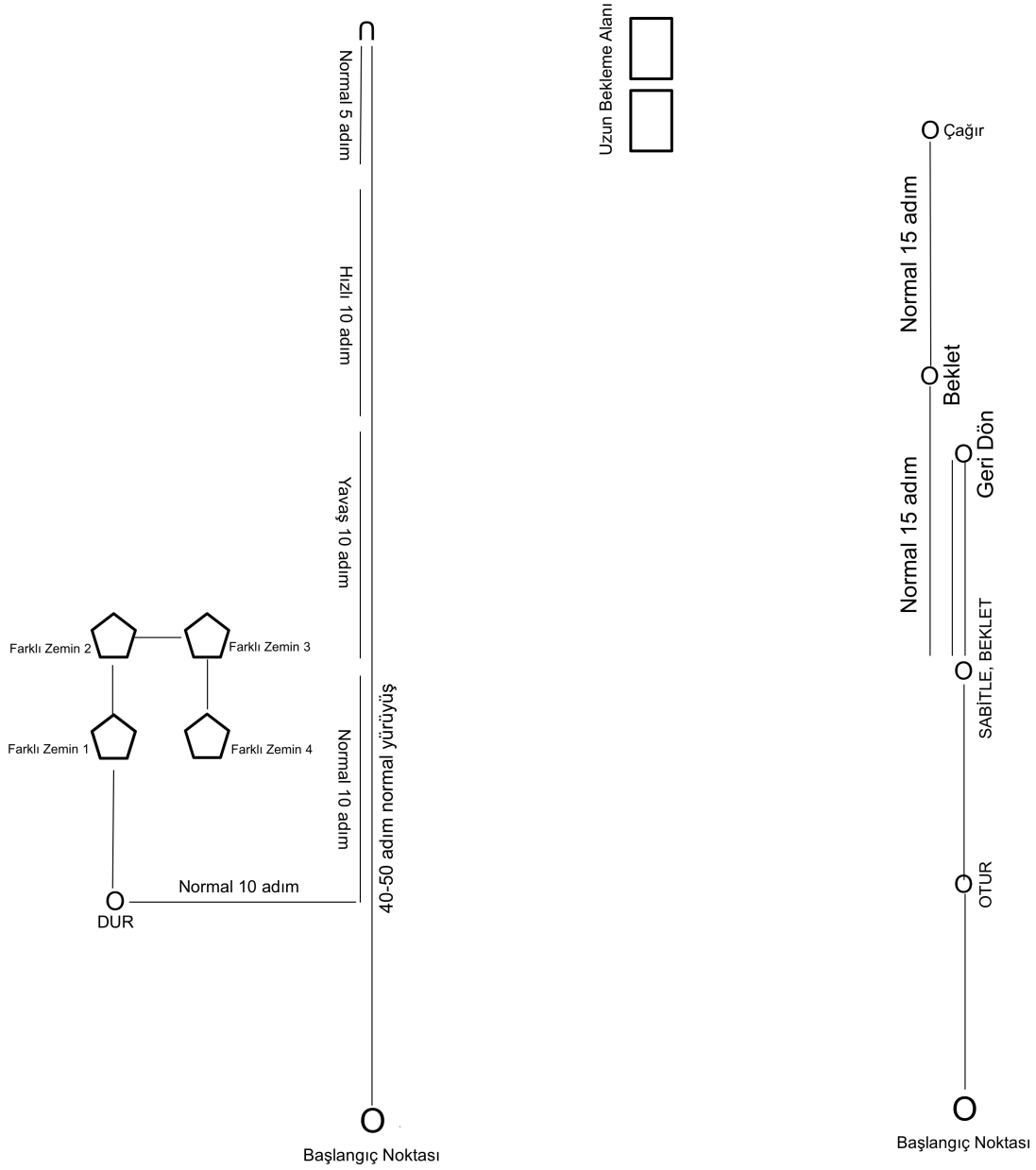
Çekiştirme oyununda ise idareci köpeğin dikkatini çektikten sonra oyunu başlatır ve köpeğine "dur" sinyalini verir. Köpek nesneyi gözü ve başıyla takip etmeli (motive biçimde) ancak hamle yapmamalıdır. Hakemin sesli işaretinden sonra idareci ikinci bir işaretle köpeğin oyuncuğu ısırmasını sağlar, bir süre çekiştirmece oynandıktan sonra hakemin işareti ile idareci birkaç saniye içinde köpeğine oyuncuğu bıraktırmalıdır. Oyuncuğu bırakan köpek yeniden hamle yapmamalı, ancak dikkati de etrafa kaymamalıdır.

7. Basamak: Yiyeceği Bekleme Davranışı (10 Puan):

İdareci, köpeğini hakemin onayı ile sahadan çıkarır, daha önceden getirmiş olduğu ve köpeğin istekle yiyeceği bir yiyecek ile beraber köpeğini bu egzersiz için belirlenmiş alana götürür. Köpeğinden oturup beklemesini ister. Önüne uygun bir kaptaki çok az miktarda yiyecek koyar. Hakemin onayı ile beraber köpeğine yiyeceği yemesi için işaret verir. Köpeğin yiyeceği yemesi ile egzersiz tamamlanır. Egzersiz öncesi köpeğe az miktarda su verilebilir.

8. Basamak: Uzun Yatma Davranışı (10 Puan):

İdareci, diğer katılımcının Öğretilmiş Temel Davranışlar Bölümü başlamadan önce hakemin gösterdiği noktaya gider, köpeğinden yatmasını ister ve köpeğinin kayışını yere sabitleyerek köpeğinden 10 adım uzaklaşır. Diğer katılımcının Temel Davranışlar Bölümü tamamlanana ya da hakem kendisine işaret edene kadar köpeği yatarak beklemelidir. Daha sonra köpeğin yanına döner, köpeğinin kayışını eline alır ve köpeğine kalkması için işaretini verdiğinde köpek kalkar, egzersiz tamamlanır.

BÖLÜM D: TRAFİK BÖLÜMÜ (100 Puan)

Bu bölümün amacı bir köpeğin günlük yaşamda karşılaşabileceği farklı canlı ve cansız varlıklara, seslere vb. karşı göstermiş olduğu tutum ve davranışların değerlendirilmesidir. Testin bütününde köpekten beklenen, iyi sosyalleştirilmiş olması ve dikkat dağıtıcılara karşı aşırı tutum ve davranışlar (agresyon, aşırı heyecan, havlama, korku, kaçma vb.) sergilememesidir.

Trafik bölümü boyunca idareci, köpeği ile normal tempoda, sevk kayışı ile belirlenen rotada yürüyüş yapacak ya da belirlenmiş noktalarda duracaktır. Yürüyüş rotasına yerleştirilmiş dikkat dağıtıcılarla karşılaşıldığında köpekten takip etmesi yeniden istenebilir. Baskı ve/veya düzeltme kabul edilmez. Köpekler sınav boyunca kaygısız, rahat ve özgüvenli davranmalıdır.

1. Belirlenmiş istikamete doğru giderken karşı istikametten koşan insan ya da insanların yanından geçiş. (10 Puan)
2. Belirlenmiş istikamete doğru giderken **çim biçme makinası, kırıcı, delici ya da muadili bir iş aleti ile çalışan kişinin** yanından geçiş. (10 Puan)
3. Belirlenmiş istikamete doğru giderken karşıdan gelen **bisiklet, scooter, elektrikli scooter, paten, kaykay, bebek arabası, valiz, el arabası, drone** vb. kullanıcısının yanından geçiş. **Her sınavda iki uyarıcı olmalıdır.** (10 Puan)
4. **Farklı kıyafetlere karşı duyarlılığın test edilmesi:** Belirlenmiş istikamete doğru giderken karşıdan gelen değişik üniformalar, yağmurluk, pelerin, yerel kıyafetler, çöpçü/dilenci/palyaço kıyafetleri vb. farklı kıyafetler giymiş kişi ve kişilerin yanından geçiş. (10 Puan)
5. **Seslere ve kalabalığa duyarlılığın test edilmesi.** Belirlenmiş istikamete doğru giderken oluşturulmuş yapay kalabalığın içinden geçilir. Kalabalık bu esnada hareket edebilir, konuşabilir vb. uğultu çıkarabilir. Kalabalıkta bir kişi farklı bir ses çıkaran (düdük, müzik aleti, çan vb) yüksek olmayan bir ses çıkarmalıdır. Köpek seslere ve kişilere ilgi gösterebilir fakat korkmamalı ya da agresyon göstermemelidir. İş makinası, siren gibi nispeten yüksek vb bir ses kullanılacaksa en az 10 metre uzakta olmalı ve köpek kalabalığa girmeden belli aralıklarla çalıyor olmalıdır. (10 Puan)
6. Köpek/ler idarecisi tarafından bir ağaca, çite duvara ya da herhangi bir yere bağlanır. İdareci köpeğin göremeyeceği bir yere gizlenir. Göz kontağı olmamalıdır. Köpek oturabilir, yatabilir ya da ayakta durabilir. Hakem, tek tek köpeklerin yanına giderek köpeklerle ilgilenir, **1-2 metre mesafede durarak** göz kontağı kurar, önlerinde eğilebilir, yerden bir şey alıyor gibi yapabilir ya da elindeki bir nesneyi düşünebilir, sevmek niyetiyle sakince elini uzatabilir. (10 Puan)
7. Köpek/ler idarecisi tarafından bir ağaca, çite duvara ya da herhangi bir yere bağlanır. İdareci köpeğin göremeyeceği bir yere gizlenir. Göz kontağı olmamalıdır. Köpek oturabilir, yatabilir ya da ayakta durabilir. Köpeğin ya da sınavdaki diğer köpeklerin önünden **2-3 metre** mesafeden başka bir köpek başka bir idareci tarafından geçirilir. Köpek geçiş yapan köpeğe agresyon göstermemelidir. (10 Puan)

8. **Görsel uyarılara karşı duyarlılığın test edilmesi.** Şemsiye, kulaklık, maske, bere, şapka, baston vb.. kullanan bir kişi, idarecisi köpeğinin yanında beklerken **1-2 metre** mesafede durur, şemsiyesini açar ya da bastonuyla idareciye yaklaşır bir şeyler sorar ve bir sonraki katılımcıya ilerler. (10 puan)
9. Belirlenmiş istikamete doğru giderken karşı istikametten gelen taşıtın köpek ve sahibinin 1-2 metre mesafede hizasına gelerek yavaşça durması ve adres vb. sorması. (10 Puan)
10. Trafik bölümü sona erdiğinde idareciler köpekleriyle birlikte hakeme doğru gider, önünde dururlar ve hakemin elini sıkarak hakeme sınavı tamamladıklarını bildirirler. Köpek hakeme agresyon göstermemeli ya da kaçmaya çalışmamalıdır. (10 puan)

Hakem sınavın tamamlanmasının ardından katılımcılara değerlendirmelerini yaparak sınavdan başarılı olup olmadıklarını bildirir.